

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhely városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenként kétszer: esütőtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 25 kr. — Egyes szám ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok, és egyesületek, melyeknek tagjai egyenként előfizetnek, 4 frtért kapják a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.
Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelyt) intézendők.
Kiadó hivatal: K-Vásárhelyt az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová hirdetőmények s előfizetési pénzek küldendők.

A végrehajtás küszöbén.

Budapest, 1895. júl. 9.

(Folyt. és Vége.)

Az egész egyházpolitikai akció abból az alapeszméből indult ki, hogy a polgári jogok gyakorlása terén az egyházi törvényhatóság többé fenn nem állhat. Hét bevett és elismert vallásfelekezet törvényhatósága versenyzett egymás mellett a házasságjog terén és ebből származtak azok a szomorú házasságjogi állapotok, a melyeket az ugynevezett „erdélyi házasságok“ gyűjtő neve alatt ismerünk. Valóban nagy elgugulság és jellemző rövidlátás kell ahhoz, hogy valaki ezen állapotokhoz képest a kötelező polgári házasság életbe léptetését erkölestelen merényletnek tekintse. Most legalább lesz egy mindenkire nézve kötelező házasságjogi szabály, míg eddig tulajdonképpen egyik vallásfelekezet házasságjoga sem volt kötelező, mert bárki egyszerű vallásváltoztatással kibújhatott az illető egyház törvényhatósága alól, a melyhez eddig tartozott. A házasság felbonthatóságának elve pedig eddig még súlyosabb mértékben volt ismeretes, mert rendszerint hitehagyással, vallásváltoztatással járt. Nemesak az aszszonyt csereberélték — hogy egy közna-

pi kifejezéssel éljünk — hanem a hitvallást is. Már most hogy mennyiben lehet ennél rosszabb az új állapot, midőn az elválás hitehagyás nélkül eszközölhető, ennek eldöntését a józan és elfogulatlan értelemre bizzuk.

Az egyházpolitikai ellenzéknek azon nagyhangú állításával szemben, hogy a kötelező polgári házasság behozatalával hatályon kívül helyeztetnek az egyház kánonja, egyszerűen utalunk arra, hogy ezek a házasságjogi kánonok már akkor hatályon kívül helyeztetek, midőn kimondatott, hogy bizonyos forraságok mellett egyik vallásról a másikra áttérni lehet. Ettől fogva tehát általában csak a lelkiismeretben lettek kötelezők az egyház parancsai. S akinek a lelkiismerete megengedte, egyszerűen vallásváltoztatással megszüntette magára nézve az egyház parancsainak kötelező erejét. A kötelező polgári házasság ebben az irányban éppenséggel nem újítás. De az egyház érdekeinek igen erős védelmére szolgál az a köztudat, hogy a házasság nem csak jogi, hanem erkölcsi intézmény is. Ezt elismerte a magyar törvényhozás bölcsesége is, midőn a házasságjogról szóló törvény 149. §-ban kimondta, hogy ezen törvény a házasságkötésre vonatkozó vallási kötelezéseket érintetlenül hagyja.

Ennek a nagyfontosságú elvnek, mely egyetlen állam polgári házasságjogi kódexében sincs kimondva, még nagyobb hatályosságot kölcsönöz a törvény végrehajtására vonatkozó utasítás, mely megtiltja annak az állami tisztviselőnek, a ki előtt a házasság kötötték, hogy olyan magaviseletet, quasi az egyházi szertartásnak utánzatát tanítsa, a mely aztán alkalmas lenne azt a balhiedelmet támasztani, hogy az egyház parancsai és szertartásai szerinti házasságkötés merőben felesleges. Sőt egyenesen figyelmeztetni tartozik az állami tisztviselő a feleket, hogy a polgári tisztviselő előtt történt házasságkötés után teljesítsék vallási kötelezéseiket, vagyis egyháziilag is kössék meg a házasságot. Nem kételkedünk, hogy a kötelező polgári házasság behozatalával csak azok a házassuló felek nem fognak az egyház elé járulni, akik között olyan akadályok vannak, amely miatt az egyház ugy sem adhatná őket össze. De hiszen ilyen házasságok ma is vannak. A kötelező polgári házasság behozatala tehát ebben az irányban megint nem újítás, sőt határozottan javára van az egyháznak annyiban, hogy a magyar házasságjog a „kultus disparitas“ és a felbonthatóság eseteit kivéve, teljesen megfelel a kánoni házassági jognak, mintegy

TÁRGYA.

Őseink műveltségi állapota.

Irta: Csomortáni.

(Folyt. és vége.)

Nemes önértéssel fejt ki e pontot a híres pécsi püspök Dravkovits a tridentin zsinaton, midőn így szól: „Hogy a németek, hogy az olaszok, hogy a francziák, hogy a lengyelek, hogy más majd minden nemzet nyugalmas biztonságban él, Isten után egyedül csak a magyar nemzetnek köszönhetik.“ Érezte ezt II. Pius is e szavaiban: „A magyarok eddig hitünk pajzsais vallásunk védfalai valának“... És mindezekért hála fejében gyalázatot árasztanak multunkra... Theiner Ágoston, egy elfogulatlan lelkű történész azonban másképp szól őseinkről, midőn így beszél: „A magyar nemzet az őskorban kincs, erő, kiterjedt hatalom, tudomány és műveltségre nézve oly fokon állott, hogy azzal alig lehet azon időben valamely népet összehasonlítani...“

Jártasok voltak őseink mindazon tudományok és mesterségekben is, melyek házi szükségleteik körébe tartoztak. Hogy fegyverzetük jelenségében a többi európai népekét fölülmúlták és tulszárnyalták, bizonyítja azon tény is, hogy Árpád hada előtt Zorbor serege Nyitránál megfutott, mert a magyarok fegyverei ismeretlenek voltak előttük.*) Azon aján-

dékok között, melyeket Árpád Szalánnak küldött a magyar urnők által készített fényűzési czikkek is fordultak elő, nevezetesen: arannyal himzett palástok és lobogók. Sőt jóval megelőzőleg Atilla udvarában találtattak arany s ezüst készletek, drágakövek s gyöngyökkel gazdag oszlopos sátorok, menyezetes ágyak stb. Építészeti ügyességükről tanuskodnak a fennmaradt várak omladéai, melyek, hogy nem voltak közönséges építmények, bizonyítja a „Névtelen“ e kitétele: „Árpád mestereket hozatván derék fejedelmi lakokat csináltatta.“ Ugyanezt tették a magyarok Erdélyben is; sőt már a hunok Keve sirja fölött házat építettek, innen vette nevét, Keveháza.

Atilla épületeiről azt jegyzi meg Priscus: „hogy a lakok kitűnőleg fényelt deszkákból épültek s fatornáczczal véstek körül, nem erődítési, hanem fényűzési szempontból.“ Innen maradt a székelyekre, hogy a hunoknak, Erdély bérézei között hátra maradt egyenes utóaira azon szokás, hogy házait maiglan is oszlopos, vagy gerendás tornáczokkal látják el. Hogy őseink a szobrászattal is foglalkoztak, kitűnik I. András törvényeiből, melyekben világosan ki van mondva: „hogy a magyarok ősi isteneiktől eltérjenek és szobraikat szétrombolják.“ Azon kérdésre, vajjon őseink tudtak-e írni?! — azt felelhetjük: igen! Mert, jóllehet találkoztak olyan magyar irodalmi férfiak, kik ez ismeretet elcinktől egyenesen megtagadták, de mindezeknek nemesak ellene mond az elfogulatlan igazságon alapuló történelmi kritika, hanem egészen őseink írásbeli tudománya mellett

bizonyít. A csik-szentmiklósi templomban talált fölirat a szibériai kősziklákba véselt rajzokkal hasonlatosságban egészen megegyez s ez közönségesen hun iratnak ismertetett el.

Midőn pedig Árpád a székelyek küldöttségét fogadta, a vérszerződés pontjait kőablára vésve adta át a főrabonbánnak, mi azt mutatja, hogy iratuk és nyelvök egy s ugyanazon volt. Hogy hova tűntek e megbecsülhetetlen emlékek, a fájdalmas kérdés még fájdalmasabb felelete meg leend oldva, ha II. András szigorú rendeleteit tekintjük. Erdély sokáig őrizte e kincset s csak a legnehezebb idők csapásai alatt ejtő ki kezéből, nem sejtve értékét, melyet egykor maga is annyira becsült, hogy gyermekeit azon irat tanulmányozására kötelezte, mit bizonyítanak Szamosközy ezen szavai: „Fennmaradt még a székelyeknél valami honni írás mód, melyet igen-igen régi seythá őseiktől tanulván meg, a maradék napkeletre Európába hozott.“

„Hogy a székelyek beszéde s viselete magyaros, s hogy irataikban sajátos jegyeik vannak, melyekből egyesek egész szót vagy tárgyat jelentenek,“ írja: Veit, 1550-ben I. Ferdinánd erdélyi hadseregének titkára. Ugyanezt erősítik meg: Telegdi János, Gyarmathy Sam., Veráncz Antal érsek, Székely, Bonfin és körülbelül 46 kül- és belföldi író.

Mindezeket egybefoglalva őseinkről a jeles tudomány, irodalmi buvár Toldyval elmondhatjuk: „E nemzetnek már Ázsiában nagyszerű s fényes multjának kellett lennie.“

*) Anonym C. I.

fedezze a kánoni szabályokat. A most érvényben levő protestáns házassági jogok sokkal több kibúvót engednek a kánonok szabályai alól. Mernők állítani, hogy egyházi házasságkötés nélkül ezután sokkal kevesebb házastárs marad, mint volt eddig, értve azokat, akiket katolikus lelkész össze nem ad, mert kánoni akadályok forognak fenn közöttük.

A gyermekek vallására vonatkozó új törvény pedig, mely a házasságjoggal egyidejűleg lép életbe, teljesen megfelel az egyház álláspontjának. Ez elvitázhatatlanul nyereség a katolikus egyházra nézve, míg a többi vallásfelekezetek aránylag semmiféle előnyben nem részesülnek az új viszonyok mellett. Az igaz, hogy rájuk nézve a házasságjogi törvényhozás és bíráskodás teljesen közömbös. Ezt jóformán eddig sem tartották egyházi ügynek, hanem az állami hatáskörbe utalták.

Amint a végrehajtási utasításokból látjuk, a kormány csakugyan szavának állott és híven teljesítette abbéli ígétét is, hogy mindent el fog követni a felzárkózott kedélyek lecsendesítésére, megnyugtatóra. Oly gyöngéden, mondhatni udvariassággal fogott ezen reformok életbeléptetéséhez, hogy úgy szólván, az egyházpolitikai ellenzéket fegyverletételre bírja azzal az őszinte jó akaratával, mely ezekből a végrehajtási rendeletekből is kiolvasható. Megvagyunk győződve, hogy a tényleges végrehajtás után, midőn mindenki be fogja látni, hogy még vallás-erkölcsi szempontból is kedvezőbbek lesznek a házassági viszonyok, mint most, el kell némulni az egyházpolitikai ellenzéknek és nem fog hallgatni azokra, kik az oktan szenvedélynek hizelegnek és nem a józan értelmet akarják meggyőzni. De nekünk a mindig előtérbe állított katolikus papságunkra vonatkozólag elég kezességül fog szolgálni a főpapi kar bölcsesége, mely annyi átalakulás során, melyen hazánk és nemzetünk keresztül ment, mindig meg tudta találni módját annak, hogy hithűsége mellett jó magyar hazafiságán csorbát ejteni sohasem engedett. Azt hisszük, hogy az egyházpolitikai törvényhozás befejezése is erről fogja meggyőzni az országot.

P. Sz.

Tanügy.

Az esti kereskedelmi iskola vizsgálója

folyó hó 7-én tartatott meg. A vizsgálaton Nagy Károly árvaházi igazgató elnökölt. A vizsgálatot Kiss Károly, mint az esti kereskedelmi iskola egyetemes szaktanára vezette. A tanulók értelmes és világos feleleteiből örömmel győződött meg a hallgatóság arról, hogy úgy a jelen, mint az elmúlt két évben is az eredmény várakozáson felüli volt. A kereskedelmi érdekek és életpálya keretében a számtan, mértan és könyvvitel azon szaktárgyak, a melyeknek tudása a kereskedő értékét feltétlenül biztosítja. A tanulók ezen három tárgyból vizsgáztak. A vizsgát alkalmi szavaltat és ének zárta be.

Szóval a vizsgálat úgy alakilag, mint tartalmilag megfelelt a modern igényeknek. A tananyag úgy az szám, mértanból, mint könyvvitelből a kereskedelmi érdekeknek megfelelő módon lett feldolgozva, hogy abból a kereskedő urak jó nagy perezentje is okulhatott volna.

Természetesen, ha távollétökkel nem tündökölnék akkor, mikor csakugyan a saját érdekeiken munkálásáról történik a beszámolás.

Azon, ha az esti iparos iskola vizsgáin az iparosok nem vesznek részt, talán nem is lehet eszkalozni. Iparosaink nagy része alig áll azon a magaslaton, hogy be tudná látni azt, miszerint az iskola csakugyan minden ízében az ő érdekeit munkálja, illetőleg arra törekszik, hogy a mester-műhely részére értelmes, jóra való segédet képezve, vagyis a képzést elősegítve a mester érdekeit szolgálja. Vagy azt hiszik üzletembereink, hogy az üzlet tekintélyének emelésén nem az értelmes munkaerők, hanem hiányos gondolkodásuk, szakismeret nélkül gondoskodnak.

Mondom, ha iparosaink jókora részének a felvilágosodás fénye sérti a szemét és bagolyként a sötétet kedvelik — igen, ezen nem eszkalozunk, de hogy kereskedőink között is ily vastag legyen a közöny azon törekvéssel szemben, a melynek célja értelmes, számolni tudó könyvvezetéshez értő segédkeket nevelni az üzlet számára: nem hittük volna. Kiss Károly polg. iskolai tanár ez iskolát mint a kereskedő ifjak tszulatának alelnöke már három év óta ingyen vezeti. Ez iskolát, a kereskedő ifjak tszulatának lelkes elnöke, Fejér Antal ur nagytekinélyes és ügyszeretete tartja fenn. Van-e Kézdi-Vásárhelyen a kereskedőknök tszulat? S ha van, helyes-e, hogy egy ily kultur intézmény fölül még jóakaró tudomást se vesz?

A közöny ezen alakja az, a mely minden bizonynyal az ügynek árt, de nem használ.

Jól eset látnunk a vizsgán egy diszes hölgyközönséget, a kézdívásárhelyi iskolák tanszemélyzetének jókora részét; ott voltak a kereskedő-ifjak köréből is sokan, de sajnos, nem voltak ott azok, a kiket az iskola ezélja feltétlenül érdekelni kellett volna: a kereskedők. — Mi az oka? ki az oka? ők tudhatják; nem akarjuk rosszakaratnak minősíteni eljárásuk tényét.

Nem fejezhetem be rövid közleményemet, hogy meg ne emlékezzem Nagy Károly igazgató, vizsg. elnök jeles megnyitó és berekesztő, Fejér Antalnak a hallgatósághoz intézett köszöntő és lelkesítő beszédéről. Vajha a kereskedő-ifjak tszulatának elnökének a haladás és a kultúra iránt tanusított ügyszeretete kereskedőinkben is fel tudná kelteni azt a tüzet, melynek világánál közelebb jöhetnének a nemes célok megvalósítása érdekében egymáshoz.

Köszönet és igazán nagy elismerés illeti Kiss Károly tanárt, ki ily körülmények között is ügyszeretettel karolja fel a kereskedő ifjak érdekét.

Mikor lesz nálunk rendszeres esti kereskedelmi iskola?

Áruismo s a földrajz tudásának és tanulásának hiányát is meg fogja érezni egykor nem csak a kereskedelem, de meg maga a serdülő kereskedelmi osztály tekintélye is.

A modern igények K.-Vásárhely kereskedelmi érdekeinek megvalósítása céljából, ha kereskedelmi akadémiát nem is (most talán egyelőre), de rendszeres, jól szervezett esti kereskedelmi iskolát követelnek, hol a szépirás, áruismo, kereskedelmi földrajz, történelem, magyar és német levelezés is megtalálja a maga tanerőit — mi, hogy meg legyen, talán már itt az idő, hogy ebbeli óhajunkat kétszer is kifejezzük.

CSARNOK.

Jámor Están egyházi levelei a szerkesztőhöz.

LXXX.

Téns Szerkesztő Ur!

Mán münálunk Kárbahágó nemes községében úgy szoktuk, hogy akkoron invitálunk vendéget, mikor bőviben vagyunk minden jöföle ennivalónak, az diátristák pedéglen kifordítva esinálják, akkor hinak vendéget, mikoron nekik sínes mit enni. Ez mán az ők dögik, az münké pedéglen az, hogy szemléljük meg miképpen néz ki egy vendég-művész. Kántor komámval s Móriéz zsidóval el es mentünk s bizony nem bántuk meg.

Hogy szómot eszve ne habarjam, az elejin kezdem.

En az újságlapokból úgy sejtem következtetni, hogy azon becsületes uri emberek, kik az diátristákról firkálgatnak, három-féle kategóriát szoktak megkülönböztetni a t. ez. publikum színházba járásáról.

Elsődször vagyon üres ház, mit az újságesinálók úgy hinak, hogy „köv és számu, de intelligens közönség”, mikoron az hátussó padban ülő gyalogszeresek jól láthatnak mindent, az mi az szinypadon történik. Másodsor vagyon félíg telt ház, mit úgy irnak ki az újságba: „közép számu, de diszes közönség.” Ekkor mán az gyalogszeres nemzet az sok előlül bóbítás, virágos, pántlikás fejérnép kalaptól csak felit látta az előadásnak. Mikoron pedéglen az hátussók semmit sem látnak, akkor mán zsufolt ház vót. Esztet-ugy hijják, hogy „nagy számu válogatott közönség.” Hogy mikor vót félíg vagy egészen megtött ház, asztot az hátussó padosok csak más napon tudgyák meg, és pedig arról, hogy kisbess vagy nagyobb gusa vagyon az nyakikon, az sok nyakbeli kapaszkodás mian. Mán én igazán nem tudom, hogy azok az uri fejérnépek mēt irigykednek ojan erőst azokra az szegény négy lábú kerdőző állatokra s mēt raknak az fejikre annyó jó szalma takarmányt. Iszeg egy küsdég falu szarvas marha állodalmának egy esztendeji intertenezőjára elegendő lenne, mit egy zsufolt ház nőtényje egy estére az fejire rak.

Akár divat, akár nem, az még sem járja, a mit az asszonyi állat az szegény szarvas marhákkal eslekszik. Elsődször leveszi az szarvait, hogy az urának ajándékozza, s másodsor elveszi az ételit, hogy az fejire rakja!

Minekutána ezeket elmondottam vóna, hátval vissza okrintom magamot oda, a hol kezdettem. Mán annyét mondhatok, hogy fájín, kellemetes fejérnép az az vendég-művész. Ugy énekel, mint az pacsirta s ojan kedves és virgonez, mint egy kus macska. Mikor ő vagyon benn, nem kell oda senki más, megtöti az egész szinypadot, met hát egy szál napsugár elegendő egy háznak, hogy az világos legyen. Csupa mosojgás, derü és élet az egész fejérnép. Egyet-kettőt fordult s mindgyá megtuttuk, hogy az egész testye forma és hiba nélkül való, éppeg mint a játszódása. Móriéz zsidó aszongya, hogy az szinyszénök az jó lsten munkáját paplanybéllel szokták pótolni, vagyis a hol valami fogyatékosság vagyon, oda vattát dugnak, de az szentírásbeli vén zsidókra esküdözik, hogy ott minden echt és valódi. Mán én az efféléhez nem értek s az ijen szentelen zsidó beszédet meg sem hallgatom, mit mivelhogy egy besső emberhez nem igen illik az más ember feleséginek az testyivel foglalatoskodni... Vót mēg az szinypadon egy másik fejérnép es, kinek az ábrázattyá igen kellemetes vala, csak éppeg az vót az baj, az muzikusokval örökkéig kifutódit játszott. Az a páczás uraság, az kappell-májiszter hejába integetett neki, hogy szünnyék az buzgósága, ő csak futott előre. Erre osztán az cseh mozikusok es mőregbe jöttek s neki rugaszkodtak s addég kergették, míg utól érték, de azét, az szép ábrázatu leányzó ez után es meg-megszaladott az muzsika elől s rendszeren mindétig előbb járt egy nihány lépésvel. Ez a cseh-magyar birkodzás erőst tetszett nekem s örventem es, hogy az magyar még az diátrumban es lefőzi aszt a muzsikuss nácijót.

Vót még egy jó husba habarodott dáma es, az játszódok között. Mán erre én es meghütölnek a hét sakramentumra, gyujtott gyertyák mellett, hogy őkeme sem pótolja semmivel az jó lsten munkáját. Egyébaránt erőst fájínul játszik, de minekutána hangja s termettye szakasztott ojan, mint az én kedves hütöstársam Petronelláé, nem igen tuttam érte lelkesedni. Az lsten es az én drága Petronellám böcsássák meg az bünömöt... Vót még egy férfi szeméj es, ki az kirájt játszott. Nem tudom, hogy az emberke — ki nem nagyobb egy pujiszka-keverónél — hol kezdette az szinyszéi pályázattyát, de azt mán látom, hogy Vásárhelyt nem fogja végozni...

Egy szóval minden szegő vót s jó vót s minekutána szívünk megtött gyönyörűségvel, megadtuk az testünknek es, a mi dukál, Kántor komámval s Móriéz zsidóval ittunk egy cseppet.

Kárbahágó, 1895. július 11.

Maradtam
tisztelvel s becsütelvel
Jámor Están
egyházi.

S z i n h á z.

Kedden: Fűredi Károly szinagazgató fellépésével Bisson hírneves vígjátéka a „Megboldogult” került színre meglehetősen tölt ház előtt, esinos előadásban. Maga a darab egy igen elmésen összeállított vígjáték, melynek minden legkisebb része megmarad a vígjáték határai között s hatása tökéletesen érvényesül.

Laczkó Aranka és Tuboly Klementin bájosan és hatásosan játszták a megcsalt nő szerepét.

Gyarmathy, Ferenczy és Láng Odön igen élvezhető alakok voltak.

Fűredi minden tekintetben nagyon jól játszott, s sikeresen alakított; valóban azon podagrás ruhák közé tartozott, kik Venus szolgálatában meglehetősen elhullatták hajszálaikat, de megtartották a pikáns kalandok iránti nemes izlésüket s vidám kedélyüket.

Szebenyivel meg voltunk elégedve, jól játszott, szerepében otthonosnak találta magát, csak a maszkírozást hibázta el kissé. Először egy özvegy aszszonyhoz — ha mindjárt oly bájos és fiatal is — férjnek nagyon fiatal volt. Másodszor nem látszottak meg vonásain ama hosszu évek, melyeket Mathien barátjával, ki bizony elég vén eszt, keresztül tombolt. E kis hibától eltekintve tökéletesen sikerült alak volt.

Szerdán: „Ligeti Mari” urnő vendégfellépésével Nüitter — Lecocq híres operette-je: a „Kertészleány” került színre meglehetősen tölt ház előtt, általános beletésztében — a mint a valamire való darabok szoktak menni.

A vendég primadonnát a közönség első jelenése alkalmával zajos tapsokban s ovációkban részesítette, melyekre elragadottan kedves és választókos játékaival valóban érdemessé is tette magát. Jelenéseit úgy, mint énekszámait mindég viharos tetszés nyilváníások kísérték. A vendég primadonna játéka főleg dícsérni, dícséri az önmagát; a ki látta és hallotta, az amugy is ismeri; a ki pedig nem látta, az okvetlenül nézze meg!

Az előadás a legjobbakt közé tartozott s a díszletektől eltekintve kiállítása elegáns volt.

Csütörtökön: „A cizterás” ment másodszor, teljesen üres ház előtt, tekintet nélkül Ligeti Mari urnő másodszori fellépésére, ki ez alkalommal Rozettát játszotta igen ügyesen s nagyon élénk temporamentummal. Kedves játékaért a csekély közönség viharos tapsokkal adózott neki ez alkalommal is. Különben az egész előadás — talán a publikum csekély száma hatott oly demoralizálólag — nagyon vonatott és kedvetlen volt s a szereplők minduntalan blizoltak, csupán Goll és Pollurak (Ferenczy-Szebenyi) mókái hatottak kellemesen az általános depresszióban.

Ujdonságok.

— Kézdi-Vásárhely városi csendélet. Az jóformán bebizonyított történelmi igazság, hogy a székelyek lovon jöttek be e szép hazába, míg ellenben az, hogy a cigány náczió minő alkalmatossággal jött és foglalta el a faluvéget, arról szépségesen hallgat a krónika. Ezen téma körül foroghatott a mult esütörtökön a vita a kézdívásárhelyi barom-piaczón egy székely gazda és egy cigány lóballér között, minék szokatlan, de természetes következménye az lón, hogy lovaikkal versenyre keltek. Tenger közönség verődött össze a ritka látványosságra, mert 5 frt volt pályadíj kitűzve, ki hamarabb ér Oroszfaluig. Nem volt sem „totalisateir” sem „bookmakker” sem versenybíró, sem lovaglási szabályok, hanem kiki úgy megyen, a mint tud. Sikerült „start” után neki iramodnak a versenyzők. Először a cigány ló „vozet”, de a magyar sem hagyja magát. A cigány jokey neki lovalogol társának, majd meg ostorral veri orba, de ez okozza veszteségét, mert ostora beleakad a magyar ló serényébe, mire ez óriási „rush”-vel előre tör s „megszaladva” ellenfele elöl, kiszámíthatatlan mennyiségű löhosszal megbokrosodva „kitör” s viszi gazdáját a réteken át ismeretlen tájak felé s máig is fut, ha meg nem állt, mert Farao eme jeles lovasivadékát többé soha senki nem látta a kézdívásárhelyi barom-piaczón. Hogy Mazeppa regényes története ismétlődött-e vele avagy ló és lovas, valamelyik putri előtt pihenik ki fáradalmaikat, nem tudható, de hogy a sport kedvelő városi publikum hálája irántuk nagy, az már bizonyos.

— Olteanu Sándor ura kézdi-polyáni „Venus”-forrás társbérletje 3000 frt kamat nélküli kölcsönt ajánlott fel tetszés szerinti törlesztésre Kézdi-Polyán községnak azon czélból, hogy a község eddigi terhes adósságaitól megszabadulhasson.

— Időjárásunk. Napokig tartó hideg esős idők után, az időjárás végre visszanyerte nyárias jellegét. A júliusi meleg napok végre beköszöntöttek és megindult a nagy népvándorlás a fürdőkre. A szomszéd székely fürdők nap-nap után népesebbek lesznek s a városokban beköszöntött az „uborka évad”, midőn nincs társas élet, nem történik semmi s csupán a hőség és unalom nehezedik az emberi kedélyre.

— Színeszet. Fűredi Károly szintársulata rossz napokat lát Kézdi-Vásárhelyt. A mint az első bérlet lejárt, a közönség úgy kimaradt a színházból, hogy csaknem minden előadás üres ház előtt foly le, pedig e derék, jóra való társulat iránt mindenki a legnagyobb elismeréssel van. És méltán is, mert olyan jó társulat minálunk sohasem fordult meg. Hogy a közönség érdeklődését felébressze, az igazgató egy jeles vendéget nyert Ligeti Mari személyében, ki eddig kétszer lépett fel először félig telt

s másodszor üres ház előtt s hangjával s játékaival mindenkit elragadott. Az a kis csoport, mely a színházban jelen volt, lelkesen tüntetett a művész mellett, minden felvonás után többször kihívta s a tapsnak vége-hossza nem volt, de az anyagi eredmény gyenge maradt. Ilyen viszonyok közt színezeink érdekében szót emelünk s tisztelettel kőrjük úgy a városi, mint a vidéki közönséget, hogy a még hátralevő néhány előadást az eddignél nagyobb pártfogásba részesítse s ezáltal tegye lehetővé, hogy ezen jeles társulat tisztességesen távozhassék városunkból.

— The Gresham életbiztosítótársaság Londonban. E társulat 46. évi jelentése, mely az 1894. évi december 31-én befejezett üzletéről szól és a részvényesek 1895. évi április 7-én tartott rendes közgyűlése elő terjesztett, rendelkezésünkre állván, következő főpontjait közöljük. Az 1894-ik évben 9233 kötvény 78,736,000 korona tőkeösszege lett kiállítva. A díjbételek, levonva a visszbiztosítást fizetett összeget, korona 20,134,473.55 fillérre rugtak, mely összegben a korona 3,246,109.48 fillért tevő első évi díjak beengedőltak. A kamatszámla mérlege a lefolyt üzleti évben korona 5,185,194.58 fillért tett ki, és a társaság jövedelmét a díjbételekkel együtt korona 25,319,635.13 fillérre emelte. A társaság az elmúlt évben korona 10,045,965.94 fillért utalványozott oly követelések alapján, melyek életbiztosítási kötvényekből eredtek. Lejárt kiháztatási és vegyes biztosításokra korona 2,006,340.83 fillért fizetett ki a társaság az elmúlt évben. A biztosítási és járadékalapok a lefolyt üzleti évben korona 6,974,567.50 fillérrel gyarapodtak. Az aktívák főösszege 1894. december 31-én korona 138,416,475.63 fillérre rugtak. Tőkebefektetések: korona 788,543.02 fillér angol állami papírokban, korona 395,581.25 fillér indiai és gyarmati kormányok értékeiben, korona 25,897,993.23 fillér idegen államok értékpapiraiban, korona 6,203,650.94 fillér vasuti részvények, elsőbbségek és garantáltak, korona 56,068,964.48 fillér vasuti és egyéb kölcsönkötvényekben, kor. 18,287,406.14 fillér a társaság ingatlanjaiban (ezek között vannak a társaság budapesti és bási házai), korona 6,590,663.75 fillér jelzálogokban és korona 24,233,672.82 fillér különböző értékekben.

— Mentor ellátási vállalat. Fontos kérdést old meg e vállalat, a mikor az ezredéves országos kiállítás igazgatóságának pártfogása alatt működését megkezdette. A lakáskérdés okozza minden a kiállításra felrándulónak a legnagyobb gondot, mert nemcsak attól tart, hogy nem kap lakást, de fél a kiállítás tartama alatt azok drágaságától. E vállalat saját szállóhelyeit rendezi be és minden jelentkezőnek 7 napra már előre lefoglalja szobáját, jőjjön az a kiállítás tartama alatt bármikor is Budapestre. Az étkezési szelvények a főváros és a kiállítási terület több előkelő vendéglőiben bírnak érvénnyel, míg a közlekedés a lóvonat és a villamvasutall bármely vonalon teljesíthető. A vállalat ellátási könyvecskéi 7 napra szóló szoba, étkezés, közlekedés, kiállítás és szórakoztató szelvényeket tartalmaznak. Azonkívül játszanak a kiállítási tombolán és egy hét napra szóló 2000 koronás balcsét biztosítási bázéval bírnak. Egy könyvecske ára 42 forint, beszerezhető 1 frt heti, vagy 4 frt 20 kros havi lefizetéssel mellett már ma és az esotban, ha egy 6 frt 50 kros napi szelvényvel pótolva lesz, 2 személy által 4 napra bírvénnyel.

N y i l t t é r .*)

Nó még egy „nyilatkozat”!

Ha Szabó Albert ur nem volna egy tiszteletreméltó (?) agg ember, hanem egy legalább is javakörében levő férfi: úgy válaszom nem lehetne más arcátlan hazugságaira, mint egy jó karban tartott kutyakorbács. Így azonban sajnálatomra követni kell Olteanu ur rendeletét s vele minden vitatkozást, azaz jobban mondva az ő inye szerinti piszkolódást megszüntetek, mert még megtörténhetnék, hogy magát olyan embernek fogja tartani, a kivel szót váltani érdemes. K.-Vásárhely, 1895. Julius 11.

Kopperl Henrik,
a „Venus” forrás üzemvezetője.

Tekintetes Szerkesztő Ur!

Távollétem miatt csak későn értesülvén Szabó Albert néhai gyógyszerész urnak a „Székelyföld” f. évi Julius 4-iki számában napvilágot látott megnyilatkozásáról, csak most vagyok abban a helyzetben, hogy nem ugyan Szabó ur kedvéért, de a n. é.

*) E rovat alatt közölteték nem vállal felelősséget a szerk.

közönség tájékoztatására e helyütt pár sort közzé tegyek addig is, míg Szabó Albert urat alaptalan rágalmai miatt a sajtóbírósság előtt felelősségre vonom.

A lapokban megjelent hírt ugyan is nem én, hanem az illető hírlapíró urak tették közvé, kik jelen voltak. Tehát én magamat a forrás tulajdonosának nem vallottam. Különben is utalok összes hirdetéseimre, melyekben mindenütt mint a „Venus” ásványviz kizárólagos főraktárosa szerepelek.

Egyébiránt a köztünk fennálló s mindenki által megtekinthető szerződések szerint tény, hogy Szabó gyógyszerész ur engedélyem nélkül egy pohár vizet sem adhat el. Ha tehát tényleg a víz — és nem a forrás — tulajdonosának volna kedvem nevezni magamat, ezt bizonyára több joggal tehetném, mint a végzett patikus ur. Hogy pedig pereim alaposak-e vagy alaptalanok, azt illetékesebb urak fogják elbírálni, mint fentnevezett nyilatkozó.

Budapest, 1895. Julius 10.

Teljes tisztelettel
Olteanu Sándor.

Hirdetések.

Mack féle Dupla-Keményítő

Egyedül gyártja a fentállo: Mack Henrik Urm a. D.

A leggyorsabb és legbiztosabb mód galériákat, kézelőket s b. csatlakozásokat úgy keményíteni, hogy oly szépek, mint ha ujak volnának, kikizárólag abban áll, hogy Mack dupla keményítőjével keményítünk azokat.

Aki egyszer használta, mindig csak ezt alkalmazza. Mindenütt kapható 3, 10 és 20 krajczárban.

Főraktárunk és kizárólagos értékesítő: **Voltó Gótfried, Bécsben III.**

Pályázat.

A zágoni róm. kath. kántortanítói állomásra folyó évi aug. hó 15-ig pályázat hirdettetik. Javadalma: 1.

uri lakás (három szoba, konyha, kamara, pinczével), 2. gazdasági épületek és veteményes kert, 3. az iskolapénztárból utólagosan 225 frt, 4. a kegyes-ájtatos alapítványok kamataiból évi 100 frt, 5. haszonbérékből 71 frt, 6. kepe és osporából 73 frt, 7. stola 25 frt, 8. 3 hold 973 öl ingatlan, az ha kiadatik haszonbérre, jövedelmez évenként 56 frtot. Évi összeg 450 frt. Remény van még 50 frt pótlékra. Ezen javadalomhoz kapcsolt köteleességek: a) példás erkölcsi viselet, b) a kántori teendők pontos, lelkiismeretes és áhítatos buzgósággal való végzése, c) az ismétlődő és mindennapos tankötelesek rendes tanítása, d) vasárnapokon délután néha-néha a felnőttek tanítása az egyházi énekekre. A sajátkezüleg irt folyamodványok kellően felszerelve a plebánia-hivatalnak küldendők. **Próba lesz augusztus hó 4-én délelőtt 9 órakor.**

Zágon, (Háromsz. m.) 1895. jul. hó

Kovács Lajos

lelkész, iskolaszéki elnök.

Árlejtés.

A s.-szentgyörgyi ev. ref. Székely-Mikó-kollégium részére építendő

Kettős tanári lakás

munkálatai biztosítására az ev. ref. egyházkerület igazgató tanácsa 2261-1895 sz. engedélye alapján

folyó hó 28-án délelőtt 9 órakor nyilvános árlejtés

tartatik a kollégium tanácskozó termében.

A költségelirányzat végösszege 10,007 frt. 13 kr. o. é.

Vállalkozni lehet az összes munkálatokra, vagy csak egyes tételekre.

A terv, költségvetés és feltételek megtekinthetők a kollégium pénztári helyiségében, **hétfő és csütörtök** napokon, délelőtt 8-12 óráig.

Árlejtési szándékozók a vállalati összeg 5 százalékát bánatpénzül letenni és a vállalat elnyerése után 10 százalékra kiegészíteni kötelesek.

A s.-szentgyörgyi ev. ref. Székely-Mikó-kollégium eljárásága, 1895. július 8-án tartott üléséből.

Bodor Tivadar s. k., főgondnok.

Benke István s. k., előlj. gy. jegyző.

(99.) 4-3.

Sz. 6 kvj.
1895.

HIRDETMÉNY.

Az 1896-ik évre érvénnyel bíró országgyűlési képviselti választók névjegyzéke a hármas bizottság által összeállítván, központi választmá-

nyunk felhívja a város jogosult lakosait, hogy ezen ideiglenes névjegyzéket, mely a polgármesteri hivatalnál folyó évi Julius hó 5-étől ugyanazon hó 25-ik napjáig naponként d. e. 8 órától déli 12 óráig lesz kitéve s bárki betekinthesi és délután 2 órától estvéli 6 óráig azt lemásolhatja.

A fenn jelzett ideiglenes névjegyzék ellen 1895. Julius hó 5-ik napjától ugyanazon hó 15-ik napjáig, tehát 10 napig felszólalásnak helye van, e felszólalások a polgármesteri hivatalnál adandók be s ily beadványban többen is felszólalhatnak.

Folyó évi Julius hó 5-étől ugyanazon hó 25-ig a névjegyzék mellé beérkezett felszólalások is kitéve lesznek s azokról észrevételeit Julius hó 16-tól Julius hó 25-ig, tehát az utolsó 10 napon át bárki megteheti.

A felszólalások, ugyszintén az erre tett észrevételek bélyegmentesen a központi választmányhoz ezimezve adandók be és adarab átvételről kívánatra elismervény fog adni.

Kézdivásárhely város központi választmányának, 1895. év Junius hó 15-én tartott gyűléséből:

Bartók Károly,
központi választmányi elnök,
Kovács Dániel,
közp. vdl. jegyző.

94. 2-5.

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy az általunk feltalált

„ARANY-SÖR”

meleg szobába is több napokig tartva dus szénsav tartalmából semmit sem veszít, s minőségileg is azon a fokon marad, hogy a hazai első nagyobb gyárakkal kiállja a versenyt.

Továbbá figyelmeztetjük még a n. é. közönséget, hogy az 5. és 6. deliteres palackok sörrel nem a mi gyárunkból kerülnek ki, miután nekünk csak 7. deliteres palackaink vannak raktáron.

Tisztelettel

Nagy Dénes-féle
sörgyár.

(98) 2-3.

A brassói portland-czement-gyár

Brassó (Irdély) ajánlja legkitünőbb

PORTLAND-CZEMENTJÉT

felelősség mellett folyton egyenlő és teljesen megbízható minőségben, bármely vasuti állomáshoz szállítva, a legolcsóbb árban.

Kézdi-Vásárhelyt kapható K. Császár József urnál.
Sepsi-Szentgyörgyön Ferencz Lajos, Császár Sándor és Császár Gyula uraknál.

30 34-40

ELADÓ

egy kijavított, három változatú, hátul járó 45. billentyűs orgona.

Elvállalom mindenem hibás orgonák kijavítását és hangolását, a hátul járók előre fordítását, kívánatra egészen új stilbe, esetleg pedallal is jutányos árban. Hiteles bizonyítványaim több egyháztól vannak.

KOVÁCS JÁNOS,
orgona-művész.
Lakásom: Alsócsernáton, Háromszékmegye.

1-2

Alólirott tisztelettel ajánlom a nagyérdemű közönség becses figyelmébe a helyi piacon már

3 év óta fennálló

ÓRÁS ÜZLETEMET.

Továbbá értesítem még, hogy mint szakértő elektro-technikus, háztávírók szálloda távbeszélők és villamharitokat, szóval minden szakba vágó munkát elvállalok, miután az első magyar villanyos műtani gyártban alkalmazva voltam s így ezekhez alaposan értek.

Elvállalom toronyórák javítását s újonnan való felállítását, miután a világ első gyáraival összeköttetésben vagyok.

Teljes tisztelettel:

Zeidner Lajos,

műórák és villanyos műszaki berendező

70 5-6.

A RICHTER-féle
Tinct. capsiei comp.
Ezen Horgony-Pain-Expeller nevű ismert, igazán népszerű házi szer most már 25 év óta legjobb fájdalomcsillapító, bedörzsölésnek fényesen bebizonyult közönségnél, csúsznál, tagzsárgatásnál stb. nél. A föld összes országában nagy elterjedést és biztos hatása következtében minden oldalról oly elismerést talált, hogy minden betegnek joggal ajánlható. A

Tinct. capsiei comp.
(Horgony-Pain-Expeller)
kimagasló állását a fájdalomcsillapító bedörzsölések között d'adalmasan megtartotta, különféle felbujtas és utánzatok dacára; ez bizonyára a legjobb bizonyíték arra nézve, hogy a közönség is jól meg tudja különböztetni a jót a rossztól.

Hogy értéketlen utánzatot ne kapjunk, bevásárlás alkalmával vedgyünk, a vörös horgonyra figyelendő és minden üveg ezen jegy nélkül, mint nem valódi visszautasítandó. A gyógyszerárakban kapható 40 kr., 70 kr. vagy 1 frt. 20 kr. árban üvegekben; Budapest: **Török József** gyógyszerésznél.

Richter-féle gyár Rudolstadtban. Thür.

Az 1896-ik évezredéves kiállítás igazgatóság pártfogása alatt*) levő

„MENTOR” Ellátási-Vállalat

Budapest, Kerepesi-ut 22. szám

az évezredéves országos kiállítást látogatók számára kibocsát 42 firt értékben 1 firt heti, vagy 4 firt 20 kr havi befizetés mellett

Elszállásolás: saját újszállóhelyeinken. Etkezés a főváros és a kiállítás előkelőbb éttermeiben.

„Ellátási könyvecskéket”

szoba-, étkezés-, közlekedés-, kiállítás- és szórakoztatási-szelvényeket,

1 kiállítási tombola jegyet végül 2000 koronás baleset biztosítási bécézet tartalmaznak. Egy ilyen könyvecskét, (2 személy is használhat, 4-4 napra, ha 6 firt 50 krral pótolva lesz). — Előfizetéseket csakis korlátolt számban (az első részlet beküldése mellett) már most elfogadjuk, valamint bővebb felvilágosítással szolgálnak:

◆ A Budapest-Erzsébetvárosi Bank — A „Mentor” Ellátási-Vállalat ◆

Dr. Morzsányi Károly
országgy. képv. mint. t. elnök

Ehrlich G. Gusztáv
főv. biz. tag; gyáros mint elnök,

Rózsa Lajos

igazgató
Hegedűs Dániel
titkár

Takács Zsigmond
Első m. ált. bizt. t. közp. főfelügy.
Stadler Károly
főv. biz. tag. ház- és száll.-tulajd.

képviselőség:

ur nál.

(100) 1-4

Prospectust kívánatra ingyen és bérmentve.

Ny. ifj. Janesó Mózes-nél Kézdi-Vásárhelyt